

- 1. Obsahová analýza dokumentu – PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - Správa o právnom štáte 2022**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2022**“) zo dňa 13.7.2022 - **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2022**

v nadväznosti na:

obsahovú analýzu dokumentu - PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2021**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2021 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2021**“) zo dňa 20.7.2021 – **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2021**

a

obsahovú analýzu dokumentu - PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2020**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2021 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2020**“) zo dňa 30.9.2020 – **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2020**

s hodnotením informácií o trestných konaniach uvedených v Správe 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020

– vo vzťahu k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR

– identifikácia nedostatkov Správy 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020 vo vzťahu k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach vedených v SR

- I.** Obsahová analýza samotnej Správy - PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2022**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „**Správa 2022**“) zo dňa 13.7.2022 – **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2022**

https://commission.europa.eu/publications/2022-rule-law-report-communication-and-country-chapters_en - samotný text Správy možno nájsť na stránke Európskej komisie a to aj v úradnom preklade v slovenskom jazyku, samotná Správa obsahuje 30 A4 strán textu

Obsahová analýza Správy o právnom štáte 2022 na Slovensku k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2022:

Zhrnutie – Správa 2022 – str. 1:

1. Ministerstvo spravodlivosti pripravuje novelu, ktorou sa má obmedziť právomoc generálneho prokurátora rušiť v jednotlivých prípadoch rozhodnutia prokuratúry.
2. Obavy v súvislosti s režimom odvolávania členov Súdnej rady SR a režimom trestnoprávnej zodpovednosti sudcov za „ohýbanie práva“ pretrvávajú, hoci režim trestnoprávnej zodpovednosti sudcov obsahuje určité záruky.
3. Advokátska komora hlásila, že advokáti čelia pri výkone svojho povolania hrozbám a obťažovaniu.
4. V kľúčových oblastiach, ktoré majú prispieť k predchádzaniu korupcii, sa naďalej dosahuje len pomalý pokrok aj napriek tomu, že viacero tém bolo zahrnutých do plánu obnovy a odolnosti. Na novej protikorupčnej stratégii na obdobie po roku 2023 sa už síce začalo pracovať, no stále sa čaká na aktualizáciu národného protikorupčného programu z roku 2019.
5. Aj naďalej sa vyvíjalo úsilie na boj proti korupcii na vysokých miestach a viacero bývalých vysokopostavených úradníkov bolo obvinených z trestných činov úplatkárstva.
6. Využívanie diskrétnych právomocí generálneho prokurátora na uzatváranie prípadov však vzbudzovalo obavy. Konkrétne išlo o niekoľko prípadov korupcie na vysokých miestach, v ktorých zákonnosť vznesených trestných obvinení potvrdili aj sudy vyššieho stupňa.
7. Tvrdenia, že rozhodnutia začať vyšetrovania korupcie sú politicky motivované, by mohli narušiť spoluprácu v oblasti presadzovania práva, účinnosť boja proti korupcii, ako aj dôveru verejnosti v integritu inštitúcií.
8. Po tom, čo súd prvého stupňa zrušil predchádzajúce oslobodenie údajných objednávateľov vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej spod žaloby, sa konanie zase obnovuje. Opäť sa odložila navrhovaná legislatíva, ktorou sa má posilniť ochrana novinárov, ako aj novelizácia Trestného zákona s cieľom znížiť sankcie ukladané za trestný čin ohovárania, ktoré patria medzi najprísnejšie v Európskej únii.

Odporúčania – Správa 2022 – str. 2:

Slovensku sa pripomínajú záväzky, ktoré prijalo v rámci národného plánu obnovy a odolnosti v súvislosti s určitými aspektmi justičného systému, a navyše sa mu odporúča, aby:

9. zabezpečilo, aby boli zavedené a riadne dodržiavané dostatočné záruky pre prípady, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin „ohýbania práva“ v súvislosti so svojimi súdnymi rozhodnutiami,
10. zlepšilo koordináciu medzi jednotlivými orgánmi presadzovania práva a zabezpečilo objektivnosť rozhodnutí prokuratúry, napríklad aj tak, že bude pokračovať v presadzovaní legislatívnych zmien, ktorými sa obmedzí právomoc generálneho prokurátora rušiť rozhodnutia prokuratúry, s cieľom podporiť dosiahnutie presvedčivých výsledkov v prípadoch korupcie na vysokých miestach

Správa 2022 – str. 3:

11. Prokuratúra Slovenskej republiky je nezávislý štátny orgán, na čele ktorého stojí generálny prokurátor. Slovensko sa zúčastňuje na Európskej prokuratúre (EPPO).
12. Slovenská advokátska komora je nezávislá samosprávna stavovská organizácia.

Správa 2022 – str. 4+5:

13. **Trestnoprávna zodpovednosť sudcov za „ohýbanie práva“ je naďalej kontroverzná, hoci je sprevádzaná určitými zárukami proti zneužívaniu.** V rámci novely ústavy z roku 2020 národná rada zmenila ustanovenie ústavy o imunite sudcov a zaviedla aj nový trestný čin „ohýbania práva“, na základe ktorého môžu byť sudcovia stíhaní, ak pri rozhodovaní svojvoľne uplatňujú právo a iného tým poškodia alebo zvýhodnia. Táto zmena sa zaviedla v kontexte všeobecného úsilia o posilnenie režimu integrity sudcov, no niektoré zainteresované strany sa naďalej obávajú, že by sa toto ustanovenie mohlo zneužívať. Iné zainteresované strany sa zas domnievajú, že proti zneužívaniu existujú dostatočné záruky, konkrétne možnosť, aby zasiahla Súdna rada SR. Hoci európske normy stanovujú výnimočných prípadoch úmyselného

pochybenia alebo hrubej nedbanlivosti musia sudcovia prevziať zodpovednosť za svoje súdne rozhodnutia, formy konania, ktoré môžu predstavovať trestný čin, by mali byť vymedzené dostatočne jasne a presne a každý režim, ktorým sa riadi osobná zodpovednosť sudcov, musí poskytovať potrebné záruky, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku zneužitia. V súlade s uvedenými normami je potrebné zaviesť záruky, ktoré sa majú riadne dodržiavať v praxi.

14. Doteraz nebol na základe tohto ustanovenia stíhaný žiadny sudca, bolo však podaných niekoľko trestných oznámení.

Správa 2022 – str. 8+9:

15. Pokračujú trestné konania v súvislosti s korupciou a zneužívaním úradu sudcov a iných zástupcov spravodlivosti a orgánov presadzovania práva.

16. Rozsiahle policajné operácie spomínané v Správach o právnom štáte za roky 2020 a 2021 viedli k trestným konaniam voči viacerým sudcom a iným zástupcom súdnictva a presadzovania práva, ktorí sú podozriví zo spáchania závažných trestných činov korupcie a zneužívania funkcie (ďalšie prípady korupcie na vysokých miestach sú uvedené v oddiele II). Tieto trestné konania stále prebiehajú.

17. Ministerstvo spravodlivosti oznámilo legislatívne zmeny s cieľom obmedziť právomoc generálneho prokurátora rušiť rozhodnutia prokuratúry.

18. Generálny prokurátor má v súčasnosti právomoc zrušiť každé rozhodnutie nižšie postavených prokurátorov alebo polície prijaté v prípravnom konaní.

19. Od augusta 2021, keď sa táto právomoc využila na zastavenie trestného konania proti niekoľkým vysokopostaveným obvineným osobám (pozri ďalej v oddiele II), sa o tejto téme začalo verejne diskutovať.

20. V jednom prípade sa táto právomoc využila po tom, čo Najvyšší súd vydal niekoľko rozhodnutí v konaní. Tento krok bol preto vnímaný ako zásah do súdnej moci.

21. Zrušenie trestných konaní prispelo aj napätiu medzi generálnym prokurátorom a špeciálnym prokurátorom.

22. Ministerstvo spravodlivosti v súčasnosti pripravuje návrh novely Trestného poriadku vrátane opatrení na obmedzenie tejto právomoci generálneho prokurátora.

23. Vo všeobecnosti by bolo obmedzenie právomoci generálneho prokurátora v súlade s európskymi normami, ktoré sa týkajú autonómie a vnútornej nezávislosti prokuratúry.

24. Advokátska komora aktívne podporuje právny štát a vyjadrila znepokojenie nad pracovným prostredím advokátov.

25. Advokátska komora začala hostovať platformu, na ktorej o otázkach týkajúcich sa spravodlivosti a právneho štátu diskutujú najvyšší predstavitelia súdnictva. Najvyššie postavení zástupcovia advokátskej komory, Ústavného súdu, Najvyššieho súdu, Najvyššieho správneho súdu a generálny prokurátor sa dohodli, že sa budú pravidelne stretávať, aby si vymieňali názory na témy týkajúce sa justičného systému a právneho štátu na Slovensku, ako je napríklad reforma súdnej mapy. Účelom týchto stretnutí je takisto zvýšiť dôveru v najvyššie súdne inštitúcie.

26. Advokátska komora uviedla, že advokáti čelia pri výkone svojho povolania hrozbám a obťažovaniu.

Správa 2022 – str. 10+11:

II. PROTİKORUPČNÝ RÁMEC

27. Právomoci na predchádzanie korupcii, jej odhaľovanie a stíhanie sú na Slovensku rozdelené medzi viaceré orgány. Ústredným orgánom pre koordináciu predchádzania korupcii je Úrad vlády SR, ktorý priamo podlieha predsedovi vlády. Za odhaľovanie a vyšetrovanie korupčných trestných činov je zodpovedná Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru s výnimkou trestných činov korupcie spáchaných príslušníkmi samotnej polície a určitými orgánmi presadzovania práva, ktoré patria do pôsobnosti Úradu inšpekčnej služby.

28. Úrad špeciálnej prokuratúry má výlučnú právomoc vyšetrovať trestné činy patriace do vecnej príslušnosti Špecializovaného trestného súdu vrátane trestných činov korupcie.

Správa 2022 – str. 12+13:

29. **Cieľom navrhovanej reformy Trestného zákona je zmeniť ustanovenia, ktoré kriminalizujú korupciu.**
30. Plánovanými zmenami sa majú zaviesť nové definície trestného činu prijímania úplatku s cieľom upraviť a rozšíriť ich rozsah pôsobnosti tak, aby zahŕňali aj podplácanie cez sprostredkovateľa, ktorý ovplyvňuje osobu s rozhodovacou právomocou, a majú sa prehodnotiť sankcie. Obsahujú aj návrh na zlepšenie vymožitelnosti náhrady škody. Návrhy zmien predložila vláda na verejnú konzultáciu v decembri 2021.
31. Ministerstvo spravodlivosti okrem toho pripravuje významnú zmenu v Trestnom poriadku, pričom začatie legislatívneho procesu sa plánuje v priebehu roka 2022. Jeho cieľom je urýchliť trestné konania a vyriešiť problém zdĺhavých predsúdnych konaní.
32. **Reforma polície zameraná na zvýšenie jej účinnosti v boji proti korupcii nadobudla účinnosť 1. februára 2022.**
33. Cieľom nových organizačných opatrení je okrem iného podporovať Národnú kriminálnu agentúru pri odhaľovaní a vyšetrovaní závažnej hospodárskej trestnej činnosti vrátane najzávažnejších foriem korupcie ohrozujúcich finančné zdroje štátu a rozpočet Európskej únie.
34. V rámci štruktúry Národnej kriminálnej agentúry sa okrem toho na celom Slovensku vytvorili regionálne analytické útvary a útvary finančného vyšetrovania s cieľom uľahčiť protikorupčné policajné vyšetrovania. Preto podliehajú Prezídiu Policajného zboru.
35. Zmeny v polícii nadväzujú na opatrenia, ktoré sa zaviedli na začiatku roka 2021 s cieľom posilniť kapacity Úradu špeciálnej prokuratúry, ako sa uvádza v minuloročnej správe.
36. Vo všeobecnosti vznikli obavy v súvislosti s možným vplyvom reformy štátnej služby na presadzovanie práva vzhľadom na novozavedenú možnosť ministra vnútra alebo iného vymenovaného verejného činiteľa preložiť príslušníka polície alebo iného zamestnanca na inú pracovnú pozíciu alebo miesto bez potreby odôvodnenia.
37. Verejnosť vo všeobecnosti pozorne sleduje priebeh vyšetrovaní korupcie, a to z hľadiska integrity aj účinnosti procesu.
38. Tvrdenia, že rozhodnutia začať vyšetrovania korupcie sú politicky motivované, by mohli narušiť spoluprácu v oblasti presadzovania práva, účinnosť boja proti korupcii, ako aj dôveru verejnosti v integritu inštitúcií.

Správa 2022 – str. 14+15:

39. **Nadálej sa vyvíjalo úsilie v boji proti korupcii na vysokých miestach, no v niektorých prípadoch korupcie na vysokých miestach sa objavili problémy, napríklad aj v súvislosti s diskrečnou právomocou generálneho prokurátora.**
40. Vyšetovania vysokopostavených úradníkov, ktoré sa začali v roku 2020, pokračovali aj v roku 2021, a začalo sa aj vyšetrovanie obvinení niekoľkých ďalších bývalých vysokopostavených verejných činiteľov vrátane bývalých ministrov z prijímania úplatkov.
41. Národná kriminálna agentúra začala v roku 2021 viesť konania v 114 prípadoch korupcie.
42. Počet osôb odsúdených za trestné činy korupcie zostal v roku 2021 relatívne stabilný, pričom vynesených bolo 132 odsudzujúcich rozsudkov (v porovnaní so 128 odsudzujúcimi rozsudkami v roku 2020).
43. Od 1. augusta 2021 začal fungovať nový Úrad pre správu zaisteného majetku, ktorý sa považuje za dôležitý nástroj v boji proti korupcii.
44. Generálny prokurátor však nedávno vo viacerých prípadoch súvisiacich s korupciou uplatnil paragraf 363 Trestného poriadku.
45. Ako sa uvádza v oddiele I, tento paragraf udeľuje generálnemu prokurátorovi právomoc určiť, či je trestné stíhanie odôvodnené, a teda zrušiť akékoľvek rozhodnutie nižšie postavených prokurátorov alebo policajných vyšetrovateľov o vznesení obžaloby.

46. Vyšetrovanie vedené voči viacerým vysokopostaveným obvineným, ktorí boli vo vyšetrovacej väzbe za obvinenia z korupcie, tak bolo ukončené, čo vyvolalo výzvy na väčšiu transparentnosť konaní.
47. Zákon nestanovuje opravný prostriedok proti takýmto zrušeniam. Zákonnosť obvinení z trestného činu predtým potvrdili rôzne sudy vrátane Najvyššieho súdu a Ústavného súdu.

Správa 2022 – str. 16+17:

48. **Vláda navrhla zmeny trestného činu volebnej korupcie a požiadaviek na transparentnosť financovania politických strán.**
49. Pokiaľ ide o voľby, reforma Trestného zákona sa zameriava na kriminalizáciu aktívneho a pasívneho úplatkárstva vo volebnom kontexte vrátane podplácania väčšieho počtu voličov, čo zahŕňa pravidelnejšie a závažnejšie prípady nad rámec scenára jedného úplatku za jeden hlas. Okrem toho sa navrhujú prísnejšie sankcie za volebnú korupciu s prihliadnutím na jej vplyv na spoločnosť.
50. Začalo sa niekoľko reforiem na riešenie korupcie v odvetví poľnohospodárstva. V roku 2021 slovenská vláda iniciovala niekoľko reforiem systému obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy vrátane legislatívneho návrhu na vytvorenie registra užívacích vzťahov k poľnohospodárskym pozemkom s cieľom predchádzať korupčným schémam, ako boli napríklad tie, ku ktorým došlo v rokoch 2016 – 2020.
51. V septembri 2021 po administratívnom vyšetrovaní úrad OLAF vyjadril obavy týkajúce sa chýbajúceho úplného centrálného digitálneho depozitára platobnej dokumentácie EÚ v odvetví poľnohospodárstva, ktorý by zaručoval dostupnosť a uchovávanie informácií na účely transparentnosti a kontroly.

Správa 2022 – str. 19+20:

III. PLURALITA A SLOBODA MÉDIÍ

52. **Prijatie navrhovanej legislatívy zameranej na posilnenie ochrany novinárov a reformu trestného ohovárania sa opäť odložilo, zatiaľ čo slovné útoky na novinárov pokračujú.**
53. Navrhovaná legislatíva zameraná na posilnenie ochrany novinárov a zmeny Trestného zákona s cieľom znížiť tresty za ohováranie, o ktorých sa zmieňuje Správa o právnom štáte 2021, boli opäť odložené.
54. Trest za ohováranie – odňatie slobody až na dva roky – je jedným z najprísnejších v Európskej únii. Platforma Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov uverejnila od júla 2021 jedno upozornenie pre Slovensko, ktoré sa týkalo trestných obvinení vznesených voči dvom novinárom za zverejnenie dôverných informácií v súvislosti s bývalým agentom tajnej služby, ktorý vystupoval ako svedok vo vyšetrovaní vraždy Jána Kuciaka a Marty Kušnírovej.
55. Po rozsiahlej kritike prokurátor Krajskej prokuratúry Bratislava nariadil zrušenie týchto obvinení.
56. V správe Monitorovanie plurality médií 2022 sa uvádza, že pokiaľ ide o slovné útoky politikov na novinárov, situácia sa zhoršila, a to aj pokiaľ ide o používanie dehumanizačného jazyka.
57. Nezavedla sa žiadna schéma na podporu spravodajských médií, ktorou by sa zmiernil vplyv, ktorý na ne mala pandémia COVID-19.
58. Špecializovaný trestný súd začal 28. februára opätovne pojednávať o prípade údajných objednávateľov vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Marty Kušnírovej v roku 2018 po tom, čo prvostupňový súd zrušil ich predchádzajúce oslobodenie spod žaloby.

Správa 2022 – str. 20:

IV. INÉ INŠTITUCIONÁLNE OTÁZKY SÚVISIACE SO SYSTÉMOM BRŔZD A PROTIVÁH

59. **Obavy v súvislosti s inkluzívnosťou procesu tvorby práva pretrvávajú.**
60. Zainteresované strany kritizovali, že zásadné legislatívne zmeny neboli riadne konzultované. O menej významných zmenách sa síce diskutovalo transparentne a inkluzívne, no pokiaľ išlo o

dôležité legislatívne projekty, zainteresované strany sa sťažovali, že na zmysluplné diskusie často vôbec nedošlo a príslušné návrhy zákonov sa prijímali narýchlo. Poslanci parlamentu predložili viacero návrhov zákonov, ktoré môžu zainteresované strany pripomenovať len v obmedzenej miere, keďže chýba procedurálny rámec pre verejné konzultácie.

61. Hoci počet zákonov prijatých v skrátenej konaní klesol a väčšina zákonov prijatých v skrátenej konaní súvisela s pandémiou COVID-19, zainteresované strany naďalej vyjadrovali znepokojenie, že skrátenej konanie sa zneužíva.
62. **V plánoch na zlepšenie legislatívneho procesu a na posilnenie transparentnosti, efektívnosti a zodpovednosti verejnej správy, ktoré boli oznámené v roku 2020, sa dosiahol len obmedzený pokrok.**

Správa 2022 – str. 21+22:

63. **K 1. januáru 2022 Slovensko stále nevykonalo 20 hlavných rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva.**
64. Miera nevykonania hlavných rozsudkov týkajúcich sa Slovenska vynesených za posledných 10 rokov dosahovala v **tom čase** 41 % a priemerný čas, kým došlo k vykonaniu rozsudkov, dosahoval 2 roky a 10 mesiacov. Najstarší hlavný rozsudok, ktorý čaká na vykonanie 10 rokov, sa týka neprimeranej dĺžky občianskoprávneho konania.
65. K 1. júlu 2022 sa počet hlavných rozsudkov, ktoré ešte neboli vykonané, zvýšil na 22.

- II. Stručná obsahová analýza Správy - PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - **Správa o právnom štáte 2021**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2021 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „Správa 2021“) zo dňa 20.7.2021 - **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2021**

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0727> - samotný text Správy 2021 možno nájsť na stránke Európskej komisie a to aj v úradnom preklade v slovenskom jazyku, samotná Správa obsahuje 25 A4 strán textu

Stručná obsahová analýza Správy o právnom štáte 2021 na Slovensku k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2021:

Zhrnutie – Správa 2021 – str. 1:

66. Voľby nového generálneho prokurátora a špeciálneho prokurátora sa uskutočnili podľa nového transparentného postupu.
67. Spomínané reformy odrážajú snahu o zlepšenie justičného systému a pri ich vykonávaní je dôležité prihliadať na príslušné európske normy, aby sa zabezpečila nezávislosť súdnictva. Je to dôležité o to viac, že úroveň vnímanej nezávislosti súdnictva sa medzi podnikmi síce zlepšila, ale medzi širokou verejnosťou zostáva veľmi nízka.
68. Slovensko vynakladá oveľa viac úsilia na potlačanie korupcie, čo sa ukazuje na vyšetrovaní a stíhaní viacerých prípadov korupcie na vysokých miestach.
69. Kapacity na odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov korupcie by sa dali ešte viac posilniť investovaním do špecializácie, osobitných analytických odborných znalostí a školení o etickej integrite pre Národnú kriminálnu agentúru. Pokiaľ ide o predchádzanie korupcii, pokrok sa dosahuje len pomaly.
70. Viacero osôb zapojených do vraždy investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Marty Kušnírovej spáchanej v roku 2018 bolo odsúdených.

71. Najvyšší súd zrušil rozsudok, ktorým bol údajný objednávateľ vraždy oslobodený spod obžaloby, a vrátil vec Špecializovanému trestnému súdu. Jeden rozsudok o vine potvrdil.

Správa 2021 – str. 2+3:

- 72. Orgány podnikali kroky v snahe riešiť obvinenia z korupcie a zo zneužitia funkcie v súdnictve.**
73. Po rozsiahlych policajných operáciách, o ktorých sa zmieňovala Správa o právnom štáte 2020, boli podniknuté aj ďalšie operácie.
74. V súčasnosti sa proti 20 sudcom a ďalším zástupcom spravodlivosti a presadzovania práva vedú trestné konania, ktoré sa týkajú vážnych podozrení z korupcie a zo zneužitia funkcie.
75. Ide o výsledok rastúcej snahy verejných orgánov o obmedzenie korupcie v justičnom systéme. Jeden sudca bol odsúdený.
76. Trestné stíhanie viedlo k odstúpeniu viacerých sudcov z funkcie alebo k dočasnému pozastaveniu výkonu funkcie.

Správa 2021 – str. 4:

- 77. Došlo k zmene režimu trestnoprávnej zodpovednosti sudcov.**
78. V októbri 2020 bola prijatá novela trestného zákona, po ktorej nasledovala zmena ustanovenia ústavy o imunitě sudcov. Podľa reforiem nemôžu byť sudcovia stíhaní za vyjadrenie právneho názoru počas svojho rozhodovania okrem prípadov, keď možno takéto rozhodovanie sudcu kvalifikovať ako spáchanie trestného činu.
79. V tejto súvislosti bol do trestného zákona zavedený nový trestný čin „ohýbania práva“. Podľa tohto ustanovenia môžu byť sudcovia stíhaní, ak pri rozhodovaní svojvoľne uplatňujú právo a iného tým poškodia alebo zvýhodnia. Toto ustanovenie sa má používať len v prípadoch zjavne svojvoľných a nesprávnych rozhodnutí.

Správa 2021 – str. 8:

- 80. Voľby generálneho prokurátora a špeciálneho prokurátora sa uskutočnili podľa nového transparentného postupu.**
81. Parlament schválil v septembri 2020 zákon, ktorým sa zaviedlo viacero zmien do postupu voľby generálneho prokurátora a špeciálneho prokurátora.
82. Zákonom sa rozšíril zoznam osôb, ktoré majú právo navrhnúť kandidáta na funkciu generálneho prokurátora, kandidatúra sa umožnila aj osobám, ktoré nie sú prokurátormi, a zaviedla sa požiadavka, aby kandidátov na generálneho prokurátora aj špeciálneho prokurátora vypočula národná rada na verejnej schôdzi.
83. Počas volieb kandidátov na generálneho prokurátora v decembri 2020 a špeciálneho prokurátora vo februári 2021 sa už uplatňovali nové pravidlá.
84. Priebeh oboch volieb pozorne sledovali médiá a zainteresované strany skonštatovali, že postup je transparentnejší.
- 85. Úsilie o pokrok v digitalizácii prináša výsledky, ale v praxi sa objavujú trhliny.**
86. Nedostatky sa však objavujú, najmä pokiaľ ide o prokuratúru a digitálne riešenia pre súdne konania v trestných veciach.

Správa 2021 – str. 11:

- 87. Trestnoprávny rámec bol doplnený novým zákonom o zaistení majetku, ktorý už nadobudol účinnosť.**
88. Zákon o zaistení majetku, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2021, okrem iného bráni legalizácii majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti prevodom na tretie osoby a mení trestný zákon zavádzajúc nové trestné činy, ako napríklad trestný čin prijatia alebo poskytnutia nenáležitej výhody a trestný čin nepriamej korupcie.
89. Okrem toho sa zákonom zavádza pojem výnos z trestnej činnosti.
90. Zákonom sa zriaďuje nový Úrad pre správu zaisteného majetku.

91. Legislatívne nedostatky existujú v súvislosti s oprávnením polície požadovať od bánk finančné informácie podozrivých osôb vo fáze vyšetrovania týchto trestných činov, ako aj v súvislosti s kriminalizáciou obchodovania s údajným vplyvom.
92. **Zavádzajú sa opatrenia zamerané na zvyšovanie zdrojov Úradu špeciálnej prokuratúry v záujme posilnenia jeho kapacít.**
93. Vláda schválila 10. februára 2021 návrh na zvýšenie zdrojov a počtu špecializovaných zamestnancov na Úrade špeciálnej prokuratúry. Celkový počet prokurátorov sa v roku 2021 zvýšil z 35 na 38.

Správa 2021 – str. 12:

94. **Počas sledovaného obdobia sa na Slovensku výrazne zintenzívnili boj proti korupcii na vysokých miestach.**
95. Schopnosť vyšetrovať a stíhať korupciu na vysokých miestach sa po masových verejných demonstráciách proti vnímanej beztrestnosti korupcie na vysokých miestach po odhaleniach v spojitosti s vraždou novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martyiny Kušnírovej v roku 2018 výrazne zlepšila.
96. Od októbra 2020 bolo niekoľko bývalých vysokopostavených predstaviteľov z radov polície, prokuratúry a súdnictva, ako aj zo súkromného sektora obvinených z korupcie a trestných činov súvisiacich s korupciou.
97. Národná kriminálna agentúra začala v roku 2020 viesť konania v 158 prípadoch korupcie.
98. Počet osôb odsúdených za trestné činy korupcie sa od roku 2019 (62 odsudzujúcich rozsudkov) do roku 2020 viac ako zdvojnásobil (128 odsudzujúcich rozsudkov).
99. Naposledy v máji 2021 Národná kriminálna agentúra zadržala aj viacerých vysokopostavených úradníkov z pozemkového fondu, ktorí boli údajne zapojení do korupčných systémov v rokoch 2016 až 2020.

Správa 2021 – str. 16:

100. Viacero osôb zapojených do vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martyiny Kušnírovej v roku 2018 bolo odsúdených.
101. Tri osoby boli odsúdené Špecializovaným trestným súdom na 15 až 25 rokov odňatia slobody. Proti jednému z rozsudkov sa obžalovaný odvolal. Prokurátor podal odvolania proti prvostupňovému rozsudkom o oslobodení údajných objednávateľov vraždy spod žaloby.
102. Najvyšší súd 15. júna 2021 zrušil prvostupňové rozsudky Špecializovaného trestného súdu o oslobodení a vrátil vec tomuto súdu. Najvyšší súd zároveň potvrdil trest 25 rokov odňatia slobody, ktorý bol vymeraný ďalšiemu obvinenému.

- III. **Stručná obsahová analýza Správy - PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE - Správa o právnom štáte 2020**, Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu na Slovensku Sprievodný dokument OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Správa o právnom štáte 2021 Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Európskej únii (ďalej v texte len – „Správa 2020“) zo dňa 30.9.2020 - **k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2020**

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1602579986149&uri=CELEX%3A52020SC0324>
samotný text Správy 2020 možno nájsť na stránke Európskej komisie a to aj v úradnom preklade v slovenskom jazyku, samotná Správa obsahuje 17 A4 strán textu

Stručná obsahová analýza Správy o právnom štáte 2020 na Slovensku k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2020:

Zhrnutie – Správa 2020 – str. 1:

103. Vláda vymenovaná v marci 2020 oznámila celý rad reforiem v citlivých oblastiach, ako sú postupy vymenúvania členov súdnej rady, ústavného súdu a najvyššieho súdu, ako aj generálneho prokurátora a zavedenie vekového cenzu pre sudcov.
104. Boj proti korupcii bol označený za jednu z kľúčových priorít politického programu novej vlády, ktorá oznámila súbor reforiem na zlepšenie situácie. Kapacitu odhaľovať, vyšetrovať a stíhať trestné činy korupcie sťažuje nedostatok zdrojov a špecializovaných analytických odborných znalostí na Úrade špeciálnej prokuratúry aj v Národnej kriminálnej agentúre, ako aj ťažkosti pri získavaní dôkazov.

Správa 2020 – str. 2:

105. **Dlhodobé obavy týkajúce sa nezávislosti a integrity slovenského justičného systému sa od augusta 2019 ďalej stupňujú.**
106. Odhalenia a zistenia z vyšetrovania trestných činov poukazujú na viaceré prípady korupcie na vysokých miestach.
107. Obavy sa týkajú aj možného nevhodného ovplyvňovania členov súdnictva vrátane vysokopostavených sudcov zo strany jednotlivých členov výkonnej moci a iných politikov a uzatváranie tajných dohôd medzi nimi.
108. Okrem toho vznikli podozrenia týkajúce sa jednotlivých prípadov zneužitia funkcie zo strany sudcov a prokurátorov vrátane bývalého generálneho prokurátora.
109. Na jeseň 2019 tieto udalosti viedli k verejným protestom a k hlasnejšiemu volaniu po tom, aby orgány zintenzívnili úsilie o zníženie miery korupcie v slovenskom justičnom systéme.
110. Začalo sa niekoľko disciplinárnych konaní, ako aj vyšetrovaní viacerých sudcov a prokurátorov podozrivých z trestných činov, pričom niektorí z nich boli odvolaní z funkcie alebo sa funkcie vzdali. V niektorých prípadoch prebiehajúce vyšetrovania trestných činov viedli aj k zadržaniu sudcov a prokurátorov.

Správa 2020 – str. 6:

111. **Boj proti korupcii bol označený za jednu z kľúčových priorít politického programu novej vlády, ktorá v tejto oblasti oznámila súbor reforiem.**
112. Reaguje tak na verejné protesty, ktoré sa konali v súvislosti s odhaleniami pri vyšetrovaní vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej, že vplyvný oligarcha výrazne ovplyvňoval politikov, orgány presadzovania práva a súdne orgány.
113. Tieto odhalenia okrem iného viedli k odstúpeniu generálneho prokurátora v marci 2019.

Správa 2020 – str. 7:

114. **V posledných rokoch bolo vyšetrovaných a stíhaných len niekoľko prípadov korupcie na vysokej úrovni.**
115. Podľa štatistík Úradu špeciálnej prokuratúry bolo v roku 2018 obvinených z korupcie len 48 osôb, čo je najnižší počet od roku 2009, zatiaľ čo 63 osôb uzavrelo dohody o vine a treste.
116. V odporúčaní pre Slovensko v kontexte európskeho semestra v roku 2019 sa poukazuje na to, že korupcia naďalej predstavuje výzvu, keďže Slovensko má len obmedzenú kapacitu vyšetrovať a stíhať prípady korupcie na vysokých miestach.
117. V dôsledku toho existuje len veľmi málo prípadov korupcie na vysokej úrovni, v ktorých špecializovaný trestný súd vyniesol rozsudok.
118. V tejto súvislosti pramenia obavy z nedostatočnej ochrany, ktorá sa poskytuje oznamovateľom. Odhaľovanie trestných činov korupcie je naďalej na veľmi nízkej úrovni, a len málo stíhaní sa týka prípadov korupcie na vysokých miestach.

Správa 2020 – str. 10+11:

- 119. Vražda novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej v roku 2018 viedla v celej slovenskej spoločnosti k rozsiahlej diskusii o bezpečnosti novinárov.**
120. Debata sa zameriavala na zistené prípady nelegálneho špehovania novinárov, okrem iného aj zo strany bývalých členov národnej bezpečnostnej služby, ďalej na nedostatočnú reakciu polície na oznámenia podané v súvislosti s vyhrázaním sa smrťou novinárom, ako aj na zistenia týkajúce sa skutočnosti, že istý vplyvný oligarcha vyvíjal značný vplyv na politikov.
- 121. Všeobecne sa uznáva, že vražda a udalosti, ktoré po nej nasledovali, vyvolali v slovenskej občianskej spoločnosti, politických kruhoch a príslušných orgánoch silnú reakciu.**
122. Občianska spoločnosť a organizácie novinárov jasne vyjadrili, že táto vražda predstavovala pre krajinu skutočný zlomový bod, a to v neposlednom rade aj pokiaľ ide o postavenie investigatívnej žurnalistiky v slovenskej spoločnosti.

Správa 2020 – str. 14:

- 123. V spoločnosti sa venuje čoraz väčšia pozornosť otázkam právneho štátu.**
124. Vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice vo februári 2018 vyvolala najväčšie verejné protesty na Slovensku od nežnej revolúcie v roku 1989.
125. Tieto vraždy boli všeobecne vnímané ako útok na právny štát, občiansku spoločnosť a slobodu prejavu.
126. Zainteresované strany uviedli, že tento vývoj predstavuje pre Slovensko príležitosť skončiť s minulosťou charakterizovanou vysokým stupňom politickej polarizácie, ktorá ovplyvnila fungovanie inštitúcií a verejnej správy.
127. Vláda zaradila právny štát medzi hlavné priority svojho programového vyhlásenia z apríla 2020 a v tejto súvislosti predstavila plány ďalekosiahlych reforiem.
- 128.** Prezidentka Slovenskej republiky okrem toho vo svojom prvom prejave o stave republiky v júni 2020 zdôraznila význam právneho štátu pre spoločnosť a demokraciu.

IV. Princípy právneho štátu podľa ZMLUVY O EURÓPSKEJ ÚNII

ZMLUVA O EURÓPSKEJ ÚNII (KONSOLIDOVANÉ ZNENIE)

Článok 2

Únia je založená na hodnotách **úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám**. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

Článok 7

(pôvodný článok 7 ZEU)

1. Na základe odôvodneného návrhu jednej tretiny členských štátov, Európskeho parlamentu alebo Európskej komisie môže Rada štvorpäťtinovou väčšinou svojich členov po získaní súhlasu Európskeho parlamentu rozhodnúť, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 niektorým členským štátom. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia Rada vypočuje príslušný členský štát a v súlade s tým istým postupom mu môže adresovať vhodné odporúčania.

Rada pravidelne overuje, či dôvody, na základe ktorých prijala rozhodnutie, ešte stále trvajú.

2. Európska rada môže na návrh jednej tretiny členských štátov alebo na návrh Európskej komisie a po získaní súhlasu Európskeho parlamentu jednomyseľne rozhodnúť o existencii závažného alebo

pretrvávajúceho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 niektorým členským štátom, a to po vyzvaní tohto členského štátu, aby predložil svoje stanovisko.

3. Ak je prijaté rozhodnutie podľa odseku 2, môže Rada kvalifikovanou väčšinou rozhodnúť o pozastavení určitých práv vyplývajúcich z uplatňovania zmlúv pre príslušný členský štát vrátane hlasovacieho práva zástupcu vlády tohto členského štátu na zasadnutiach Rady. Rada pritom zohľadní možné následky takeéhoto pozastavenia na práva a povinnosti fyzických a právnických osôb.

Závazky príslušného členského štátu vyplývajúce zo zmlúv zostávajú pre tento štát v každom prípade aj naďalej záväzné.

4. Rada môže následne kvalifikovanou väčšinou rozhodnúť o zmene alebo odvolaní opatrení prijatých podľa odseku 3 v dôsledku zmeny situácie, ktorá viedla k ich zavedeniu.

5. Pravidlá hlasovania, ktoré sa na účely tohto článku vzťahujú na Európsky parlament, Európsku radu a Radu, sú ustanovené v článku 354 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

V. Princípy Právneho štátu všeobecne

V právnej teórii existuje množstvo definícií a pohľadov na pojem „Právny štát“, jedná sa o obsahovo veľmi rozsiahlu až „vyčerpávajúcu“ tému.

https://www.ustavnysud.sk/vysledky-vyhľadavania?searchInputText=zoznam+krit%C3%A9ri%C3%AD+pr%C3%A1vneho+%C5%A1t%C3%A1tu+2016&locale=sk_SK&companyId=10155#!fulltextSearchResultView

- Ústavný súd SR na svojej webovej stránke sprístupnil dokument: **ZOZNAM KRITÉRIÍ PRÁVNEHO ŠTÁTU CDL-AD(2016)007** – ktorý obsahuje obsahovo vyčerpávajúci pohľad na princípy Právneho štátu

Základné princípy právneho štátu -

PRÁVNY ŠTÁT:

Podľa zásad právneho štátu všetky orgány verejnej moci konajú vždy:

- v medziach zákona
- v súlade s hodnotami demokracie a základných práv a slobôd
- pod kontrolou nezávislých a nestranných súdov.

K základným princípom právneho štátu patrí ochrana ľudskej dôstojnosti, presadzovanie a ochrana ľudských práv a základných slobôd.

Právny štát - „princíp riadenia, v ktorom všetky osoby, inštitúcie a subjekty, verejné a súkromné vrátane štátu samotného, sú podriadené zákonu, ktoré sú verejne vyhlásené, rovnako vykonávané a na základe ktorých je nezávisle rozhodované a ktoré sú v súlade s medzinárodnými normami a štandardmi ľudských práv. To si vyžaduje tiež opatrenia, ktoré zaručia dodržiavanie princípu nadradenosti práva, rovnosti pred zákonom, podriadenosti zákonu, spravodlivého aplikovania zákona, delby moci, účasti na rozhodovacej činnosti, právnej istoty, zamedzenia arbitrárnosti a procesnej a zákonnej transparentnosti.“

VI. **Základné závery obsahovej Analýzy Správy 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020 k informáciám o trestných konaniach uvedených v Správe 2022, Správe 2021 a Správe 2020**

- **vo vzťahu k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR**

Z obsahovej analýzy Správy 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020 k informáciám o trestných konaniach uvedených v týchto Správach

- **vo vzťahu k porušovaniu princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR**

v čl. I. – III. Analýzy v bodoch 1. – 128.

je možné jednoznačne skonštatovať, že v predmetných Správach za roky 2022 – 2020 spätne

nie sú identifikované ŽIADNE možné porušenia princípov „Právneho štátu“ v trestných konaniach vedených v SR v skúmanom období,

hoci k uvedeným porušeniam princípov právneho štátu v trestných konaniach vedených na Slovensku v časovom období týkajúcich sa Správy 2022, Správy 2021 a Správy 2020 opakovane preukázateľne došlo.

Správu 2022, Správu 2021 a Správu 2020 možno označiť **za politický dokument vo vzťahu k vládnej moci na Slovensku po roku 2020,** a to predovšetkým s ohľadom na skutočnosť, že **minister spravodlivosti SR je členom vlády SR ako politický nominant, pričom práve Ministerstvo spravodlivosti SR poskytlo zásadné a základné informácie a podklady EK k vypracovaniu Správy 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020.**

Obsah všetkých správ - Správy 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020 k informáciám o trestných konaniach obsiahnutým v týchto Správach

vykazuje znaky neobjektívneho a jednostranného informovania EK vo vzťahu k viacerým otázkam, ktoré sú obsahom uvedených dokumentov – a to vo vzťahu k trestným konaniam vedeným na Slovensku v časovom intervale hodnotenia uvedených Správ v rokoch 2020 – 2022.

V uvedených dokumentoch - Správe 2022 v nadväznosti na Správu 2021 a Správu 2020 **absolútne absentujú akékoľvek údaje a informácie o porušovaní princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR**

v časovom intervale hodnotenia uvedených Správ v rokoch 2020 – 2022, a to predovšetkým:

- porušovania základných práv a slobôd trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- porušovanie základných zásad trestného konania stanovených zákonom v Trestnom poriadku trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- porušovanie práva na spravodlivý proces trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- porušovanie práva na obhajobu trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- porušovanie princípu prezumpcie neviny trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR zo strany orgánov verejnej moci a predstaviteľov politickej moci
- porušovanie práva na účinný opravný prostriedok trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- využívanie výkonu väzby trestne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR ako možný nátlakový prostriedok zo strany OČTK

- porušovania základných práv a slobôd väzobne stíhaných osôb v trestných konaniach v SR
- podozrenia o manipulácii trestných konaní zo strany OČTK
- podozrenia o zasahovaní OČTK do nezávislosti súdov
- nedodržiavania judikatúry ESĽP a Súdneho dvora EÚ a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo strany OČTK a súdov v trestných konaniach v SR
- informácie o úmrtiach väzobne stíhaných osôb počas výkonu väzby
- možného nesúladu viacerých inštitútov trestného práva tak hmotnoprávných ako aj procesnoprávných s judikatúrou a rozhodovacou činnosťou ESĽP a Súdneho dvora EÚ a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- možných zásahoch orgánov verejnej moci do nezávislého výkonu advokátskeho povolania a nezávislosti advokátskeho stavu

pričom vyššie demonštratívne uvedené príklady porušovania **princípov právneho štátu v trestných konaniach v SR** v časovom intervale hodnotenia uvedených správ v rokoch 2020 – 2022 vyplývajú

- z rozhodnutí Ústavného súdu SR/z ústavných sťažností fyzických a právnických osôb
- z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR
- z rozhodnutí Generálnej prokuratúry SR
- z rozhodnutí ESĽP proti SR (Adamčo v. SR, Mucha v. SR, Vasaráb/Paulus v. SR a iné)
- z podnetov predstaviteľov právnickej obce (Výzva slovenských právnikov proti sústavnému porušovaniu princípov právneho štátu v Slovenskej republike – www.pravnystat.eu , IAPŠ – Iniciatíva advokátov za právny štát a iné)
- z iných verejne dostupných zdrojov